

FÅR VED VADEHAVET

Får kan i dag ses græssende langs Vadehavet mange steder. Fåret var oprindeligt et vildt pattedyr, som levede i flokke på den nordlige halvkugle i områder med bjerge og højsletter. Der findes stadig vilde får. For mange tusinde år siden tæmmede mennesker får og gjorde dem til tamme husdyr. I starten af bondestenalderen for 6000 år siden begyndte vi i Danmark at holde får som husdyr. Kendskabet til tamme får fik vi fra Sydeuropa og Mellemøsten.

UDSEENDE

Der findes mange forskellige fåreracer og de ser meget forskellige ud. De fleste vilde får har horn. Tamme fåreracer ses både med og uden horn. Fårets uld kan have farverne lige fra hvid, lysegrå, mørkegrå, brun til sort. Nogle får har lang uld over hele kroppen, også på hovedet og på benene. Fårets hale hænger nedad og kan hos nogle racer nå ned til hælene. Voksne får kan veje mellem 35 kg og 180 kg.

ALDER

Får kan blive ca. 10 -12 år. Allerede når lammene er et halvt år gamle, bliver de kønsmodne.

ÆG/UNGER

Fåret er drægtige i 5 måneder. Oftest parrer fårene sig i efteråret og læmmer dvs. føder lammene om foråret. Fåret kan få mellem 1 og 3 lam. Lammene fødes med mælketænder. De bliver til rokketænder i løbet af de første 2-3 år og skiftes ud med blivende tænder.

FØDE

Får er drøvtyggere og har fire maver. Det betyder, at den kan fordøje urter, græs og blade fra små buske. Når får æder, skynder de sig at æde en masse så vommen kan blive fyldt med mad. Derefter har får brug for et uforstyrret sted, hvor de lægger sig ned og tygge drøv. Får har ingen fortænder i overmund. I stedet er gummerne omdannet til en hård flade. Fortænderne i undermund er skarpe og stritter lidt fremad. Det gør, at fårene kan nippe det blad af, som er mest saftigt og nærende på en plante.

LEVESTED

I Vadehavsområdet går får ude, hvor de afgræsser marskenge, diger og forlandet. Får kan leve i forskelligt klima og i Danmark kan nogle af de mere nøjsomme fåreracer færdes ude næsten hele året.

FJENDER

Det kan ske at ræve eller ravne snupper et nyfødt svagt lam. Ulven er nu tilbage i den danske natur, og den kan jage og nedlægge voksne får. Løse hunde kan også jage og forstyrre moderdyret, især når det har små lam.

Sjov information

Får er flokdyr. Når fårene føler sig truet stiller de sig i en tæt flok. Lammene placerer sig tæt ved moderfåret. De voksne dyr stamper i jorden, som en advarsel. Føler flokken sig meget truet, vil de forsøge at flygte. Er der en vædder i flokken vil den forsvare fåreflokken. Vædderne kan stange, og den stanger lige hårdt, om den har horn eller ej. Det er nemlig det stærke kranie ved panden og de stærke nakkemuskel, der kan skade fjenden.

